

Maailma 2030

Tehtävien lisätiedot
opettajalle

PAKOLAISIA ENEMMÄN KUIN KOSKAAN

Yläkoulu / lukio

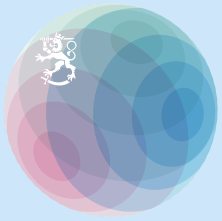
Maailman pakolaiset

Ottakaa selvää:

- Mitä tarkoittavat käsitteet pakolainen ja turvapaikanhakija?
- Keitä ovat kiintiöpakolaiset? Kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi vastaanottaa vuosittain?
- Kuinka paljon maailmassa on tällä hetkellä pakolaisia? Millä alueilla?
- Mitä pakolaisten määrälle on tapahtunut viimeisten vuosien aikana?

Taustaksi:

- Pakolainen on henkilö, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella. Hänellä on pakolaisstatus Geneven pakolaissopimuksen perusteella.
- Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee turvaa vieraasta maasta ilman pakolaisstatusta. Kun turvapaikanhakija pyytää turvapaikkaa Suomessa, maahanmuuttovirasto määrittelee, onko turvapaikanhakija oikeutettu pakolaisen asemaan ja suojeluun.
- YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) määrittelee eniten apua tarvitsevat pakolaiset ja esittää heistä, käytännössä pientä osaa, sijoitettavaksi kiintiöpakolaisia vastaanottaviin maihin.
- Eduskunta päättää vuosittain, kuinka monta pakolaista Suomeen kiintiön kautta otetaan. Määrä on ollut pitkään 750 henkilöä vuodessa, mutta esimerkiksi 2014 ja 2015 pakolaiskiintiötä nostettiin väliaikaisesti 1050:een Syyrian vaikean sotatilanteen takia.
- Kotinsa jättäneitä on tällä hetkellä 68,5 miljoonaa, heistä pakolaisia on 25,4 miljoonaa, 40 miljoonaa on joutunut siirtymään kotimaansa sisällä ja 3,1 miljoonaa on turvapaikanhakijoita.
- Eniten ulkomaille sotaa on viime vuosina paennut ihmisiä muun muassa Syyriasta, Afganistanista, Etelä-Sudanista, Myanmarista ja Somaliasta.
- Vuonna 2013 yhteensä 51,2 miljoonaa ihmistä (pakolaisia 16,7 miljoonaa) joutui jättämään kotinsa, vuonna 2018 jo yli 70 miljoonaa ihmistä (pakolaisia 25,9 miljoonaa.)

Maailma 2030

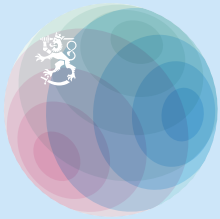
Tehtävien lisätiedot
opettajalle

Kotina pakolaisleiri

Lukekaa Dadaabin pakolaisleiriä käsittelevät syventävät tekstit. Pohtikaa syitä, miksi Bishara ja Fatouma ovat joutuneet pakolaisleirille? Mitkä asiat voivat uhata perheen turvallisuutta ja terveyttä Dadaabissa? Mitä riskejä syntyy, kun suuri määrä ihmisiä jää vuosikausiksi asumaan pakolaisleirille?

Taustaksi:

- Dadaabiin on paennut ihmisiä Somalian sisällissodan takia.
- Pakolaisleireillä on pulaa monipuolisesta ravinnosta ja perushyödykkeistä. Terveydellisiä uhkia ovat mm. kulkutaudit, väkivalta, puutteellinen hygienia ja sanitaatio. Kenia olisi halunnut sulkea Dadaabin pakolaisleirin, koska pitää leiriä turvallisuusuhkana. Valtion mukaan somalialainen terroristijärjestö Al-Shabaab on levittänyt myös Dadaabiin.
- Vaikka pakolaisleirit on tarkoitettu vain väliaikaiseksi suojaksi, on uhka, että leireistä muodostuu pysyviä yhteiskuntia. Leireistä puuttuu kuitenkin vaadittava infrastruktuuri ja yhteiskunnalliset rakenteet. Dadaabissa asukkaat ovat asuneet vuosikymmeniä teltoissa, koska pysyvien rakennusten rakentaminen on kielletty.

Maailma 2030

Tehtävien lisätiedot
opettajalle

Pakolaisuus maailmassa

Ottakaa selvää pienryhmissä alla olevista kysymyksistä. Sen jälkeen esitelkää lyhyesti löytämäne tiedot ja käykää luokan kanssa keskustelu maailman pakolaistilanteesta ja siihen liittyvistä ratkaisuista.

Ryhmä 1

- Miksi maailmassa on tällä hetkellä erityisen paljon pakolaisia?
- Missä sijaitsevat maailman suurimmat pakolaisleirit ja mistä niiden asukkaat ovat lähtöisin?

Taustaksi:

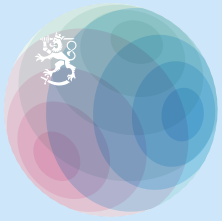
- Pakolaisia on paljon monien pitkittyneiden konfliktien ja vainon vuoksi, esim. Syyrian tilanne ja Myanmarista Bangladeshiin paenneet rohingat. Lisäksi moni ihminen joutuu jättämään kotinsa luonnonilmiöiden, kuten kuivuuden takia.
- Isoimmat pakolaisleirit ovat Bangladeshissa, Keniassa ja Jordaniassa ([Lisätietoja näistä leireistä mm. Ylen uutisessa 21.2.2018](#))

Ryhmä 2

- Millaisia ratkaisuja EU:ssa on viime vuosina tehty Eurooppaan suuntautuvaan muuttoliikkeeseen liittyen?
- Mitä Suomi voi tehdä sen eteen, etteivät ihmiset joutuisi pakolaisiksi?

Taustaksi:

- EU:n alueelle tuli vuosina 2015 ja 2016 yli miljoona pakolaista ja siirtolaista etenkin sisällissotaa käyvistä Syyriasta sekä Afganistanista ja Irakista. Tämän jälkeen EU:ssa on huomattavasti tehostettu ulkorajojen valvontaa ja EU:hun suuntautuvaan ihmismassakuljetukseen on puututtu.
- Muuttoliikkeen seurauksena EU pyrki siirtämään Italiassa ja Kreikassa olevia turvapaikanhakijoita muihin jäsenvaltioihin, mutta osa jäsenmaista vastusti siirtoja. Suomi otti vastaan EU:n sisäisenä siirtona vajaa 2 000 turvapaikanhakijaa vuonna 2017.
- EU:ssa ei ole vielä päästy yksimielisyyteen yhteisen turvapaikkamenettelyn uudistamisesta.

Maailma 2030

Tehtävien lisätiedot opettajalle

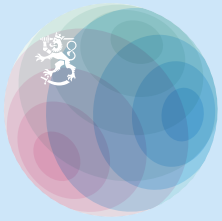
- Suomi pyrkii kehityspolitiikalla poistamaan eriarvoisuutta ja köyhyyttä sekä hakemaan ratkaisuja ilmastonmuutokseen.
- Kehitysyhteistyön kautta Suomi edistää
 - yhteiskuntien demokraattista ja rauhanomaista kehitystä
 - yrittäjyyttä ja työpaikkojen syntymistä ihmisten asuinseuduilla
 - ruokaturvaa, jotta ruoka riittäisi kaikille. Yhdessä tutkijoiden kanssa haetaan mm. viljelylajikkeita, jotka kestävät paremmin ilmastonmuutoksen aiheuttamissa olosuhteissa.
 - seksuaali- ja lisääntymisterveyttä mm. levittämällä tietoa ehkäisystä ja perhesuunnittelusta. Voimakas väestönkasvu vaarantaa muita kehitystuloksia.

Ryhmä 3

- Selvittääkää, miten käsitteet pakolainen, siirtolainen ja turvapaikanhakija eroavat toisistaan?
- Paljonko esimerkiksi Ruotsiin, Viroon ja Italiaan on tullut turvapaikanhakijoita tai pakolaisia viime vuosina?

Taustaksi:

- Pakolainen on henkilö, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella. Hänellä on pakolaisstatus Geneven pakolaissopimuksen perusteella.
- Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa pysyvästi asumaan toiseen maahan. Kansainvälisissä tilastoissa siirtolainen on henkilö, joka muuttaa maasta ainakin vuodeksi ulkomaille.
- Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee turvaa vieraasta maasta ilman pakolaisstatusta. Kun turvapaikanhakija pyytää turvapaikkaa Suomessa, maahanmuuttovirasto määrittelee, onko turvapaikanhakija oikeutettu pakolaisen asemaan ja suojeluun.
- Vuoden 2018 tilastograafit [Pohjois-Euroopasta](#): Ruotsista turvapaikkaa haki 18 000, Suomesta ja Norjasta alle 3000. Italiasta haki turvapaikkaa ennätysmäärä ihmisiä vuonna 2017, yli 110 000. Myös vuonna 2018 Italiasta haki turvapaikkaa yli 50 000 ihmistä.

Maailma 2030

Tehtävien lisätiedot
opettajalle

Ryhmä 4

- Miten pakolaisuus on historian saatossa koskettanut suomalaisia?
- Mistä maista ja milloin Suomeen on tullut pakolaisia isoina ryhminä?

Taustaksi:

- Suomi on ottanut ensimmäiset pakolaiset Suomeen 1970-luvulla Chilestä ja Vietnamista. Nykyään kiintiöpakolaisia otetaan vastaan vuosittain.
- Suomesta lähetettiin talvi- ja jatkosodan aikana vuosina 1939–1945 Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan yhteensä lähes 80 000 lasta, sotalapsia. Ruotsi tarjosi tällä tavalla apua sodasta kärsivälle Suomelle. Lapsista noin 64 500 palasi Suomeen.
- Evakot/siirtoväki ovat maansisäisiä siirtolaisia. Toisen maailmansodan yhteydessä Suomen väestöstä 11 % (n. 420 000 henkeä) muutti Neuvostoliitolle menetetyiltä alueilta muualle Suomeen.
- Suomeen on tullut pakolaisia suurempina ryhminä mm. Chilestä, Vietnamista, Somaliasta ja Syyriasta.